

За науку
кадри
апрель
члони
№13-25
13ед.

Одеського університету
Ім. І. І. Мечникова

п - 937673

ПРОЛЕТАРІ ВСІХ КРАЇН, ЄДНАЙТЕСЯ!

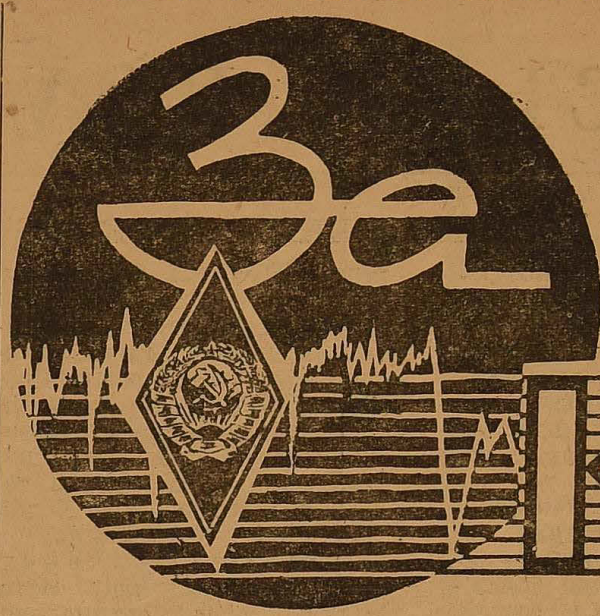
ВСІ СИЛИ,

ЗНАННЯ,

ДОСВІД—

СПРАВИ

КОМУНІЗМУ!

За наукові кадри

ОРГАН ПАРТКОМУ, РЕКТОРАТУ, ПРОФКОМУ ТА КОМІТЕТУ ЛКСМУ ОДЕСЬКОГО ОРДЕНА ТРУДОВОГО ЧЕРВОНОГО ПРАПОРА ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ імені І. І. МЕЧНИКОВА.

РІК ВИДАННЯ XLII 2 КВІТНЯ 1976 РОКУ. № 13 (1227). Ціна 2 коп.

ТАКАТО ЗАДАЧА
ТОВА
«РІШЕННЯ
XXV З'їзду КПРС—
ВИКОНАЄМО!»!

ВСЕСОЮЗНІ КОМСОМОЛЬСЬКІ ЗБОРИ

Такий девіз Всесоюзних комсомольських зборів, які, згідно рішення V Пленуму ЦК ВЛКСМ проводитимуться у всіх комсомольських організаціях країни з 2 по 10 квітня 1976 року.

На зборах належить обговорити підсумки партійного з'їзду і визначити програму дій кожної комсомольської групи, кожної комсомольської організації, накреслити конкретні заходи по перетворенню в життя його рішень, по виконанню центрального завдання комсомолу — формування комуністичного світогляду, утвердження у свідомості молодого покоління ідей радянського патріотизму і соціалістичного інтернаціоналізму, гордості за Країну Рад, за нашу Батьківщину.

Підготовка до них широко проходить в первинних комсомольських організаціях Одеського університету. На засіданні комітету комсомолу університету затверджено графік проведення зборів, визначені відповідальні за проведення зборів у первинних комсомольських організаціях. Збори повинні проводитися у відповідно оформлених аудиторіях, на них мають бути запрошені партійні, радянські, господарські керівники, делегати XXV з'їзду Компартії України і XXV з'їзду КПРС, ветерани і герої праці. Необхідно звернути серйозну увагу на високий рівень підготовки зборів, на діловий хід.

У доповідях, виступах, які будуть подані до уваги учасників зборів, слід зробити глибокий аналіз виконання рішень XXIV з'їзду КПРС, XVII з'їзду ВЛКСМ, ходу передз'їздового змагання за право підписати рапорт Ленінського комсомолу XXV з'їзду КПРС.

На порядку денному Всесоюзних комсомольських зборів повинні постати насущні питання студентського життя — боротьба за глибокі, міцні знання кожного студента, дальший розвиток громадської активності, науково-технічної творчості та ін. У виступах повинен прозвучати аналіз проведеної у цьому напрямку роботи, визначені шляхи дальшого її поліпшення. Особливу увагу збори повинні приділити ідейно-політичному вихованню студентів, громадській роботі комсомольців і молоді. Тут є ще цілий ряд невирішених проблем. В роботі деяких первинних комсомольських організацій все ще спостерігається формалізм по відношенню до комсомольських справ. Не завжди дотримується єдності слова і справи, про яку з такою вимогливістю йшла мова у Звітній доповіді ЦК КПРС XXV з'їзду партії.

Настійно вимагають свого поліпшення питання залучення студентів, особливо молодших курсів, до громадської роботи, охоплення комсомольськими дорученнями якомога більшого числа студентів. Студентів-першокурсників з перших же днів навчання слід залучати до громадсько-корисної роботи з тим, щоб на старших курсах навчання, а тим більше після закінчення вузу вони стали не лише кваліфікованими спеціалістами, але й керівниками, організаторами виробництва, вихователями колективу.

Необхідно і надалі прищеплювати студентам почуття відповідальності за доручену справу, тому що «відповідальність» і «віддача» знаходяться у прямій взаємозалежності одне від одного. Від того, наскільки буде розвинуте це почуття у кожного комсомольця, молодого людини, залежить коефіцієнт корисних дій його участі в громадському житті групи, курсу, факультету в цілому.

Таким чином, на зборах повинна відбутися ділова розмова про місце і роль комсомольця в житті університету, визначена конкретна програма діяльності кожної первинної комсомольської організації, участі кожного комсомольця у виконанні рішень XXV з'їзду партії.

Комсомольці і молодь Одеського університету з усім ентузіазмом молодості, енергією, ініціативою будуть боротися за перетворення в життя історичних завдань, висунутих XXV з'їздом КПРС, будуть зберігати вірність ленінським заповітам, йти в перших рядах будівників комунізму.

С. КУЧЕРЕНКО,
заступник секретаря комітету комсомолу університету по ідеологічній роботі.

ЗУСТРІЧ З ДЕЛЕГАТОМ XXV З'їЗДУ КПРС

Нещодавно у великому актовому залі відбулася зустріч делегата XXV з'їзду КПРС, члена-кореспондента АН УРСР професора О. В. Богатського з колективом нашого університету. Він поділився своїми враженнями про роботу з'їзду:

— Я відчуваю почуття великої радості і гордості за те, що мені випала нагода виступити перед колективом орденоносного університету. Дякую, товариші, за запрошення — сказав він.

Олексій Всеволодович розповів про прекрасну організацію з'їзду і теплу, дружню атмосферу, яка панувала на ньому. Це була зустріч однодумців, людей різних професій, об'єднаних загальним прагненням — невпинно вести вперед ленінську справу!

З перших хвилин перебування на цьому форумі комуністів нас охоплювало почуття піднесеності, особистої причетності до надзвичайної події в житті всього прогресивного людства, розповідав делегат.

Потім він зупинився на основних положеннях Звітної доповіді ЦК КПРС, з якою

виступив Генеральний секретар ЦК нашої партії Леонід Ілліч Брежнєв. Життя показало абсолютну правильність нашого курсу, прийнятого на XXIV з'їзді КПРС.

З'їзд проходив в творчій, діловій обстановці, критично підійшов він до аналізу всіх результатів нашої роботи. З особливою силою звучала на ньому тема науково-технічного прогресу. Що стосується вищої школи, то кожен вуз повинен готувати кадри так, щоб рівень підготовки відповідав вже завданням одинадцятої п'ятирічки. Адже сьогоднішнім студентам доведеться працювати і бути спеціалістами саме тоді.

Кожен з'їзд комуністів — важлива віха у просуванні вперед нашого народу і всього прогресивного людства, оскільки Країна Рад є авангардом і прокладає шлях людству вперед. І цей з'їзд займе своє почесне місце в ряду найвидатніших подій світу.

З великим інтересом прослухали присутні цікаву розповідь делегата. Ректор університету професор В. В.

Сердюк щиро подякував О. В. Богатському за такий змістовний, живий виступ.

К. ЄВДОКИМОВА,
наш кореспондент.

На фото: делегат XXV з'їзду КПРС, член-кореспондент АН УРСР О. В. БОГАТСЬКИЙ.

XXXII СТУДЕНТСЬКА НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ

25 березня розпочала свою роботу XXXII звітна студентська конференція, присвячена XXV з'їзду КПРС. Вона підвела підсумки роботи студентського наукового товариства за останній рік, стала оглядом науково-дослідної діяльності студентів у минулій п'ятирічці.

Студенти і їх наставники-викладачі зібралися у великому актовому залі. Розпочалося пленарне засідання. З вітальним словом до присутніх звернувся ректор університету професор В. В. Сердюк. Він відзначив, що однією з форм роботи студентів є науково-дослідна робота. Нею займаються всі студенти. Студентське наукове товариство університету об'єднує в своїх рядах понад три тисячі чоловік. Результати досліджень студентів використовуються і в народному господарстві, дають певний економічний ефект.

— Нинішня студентська наукова конференція — це фронтальний огляд наших наукових резервів, — сказав ректор, — і підтвердження цього є 520 доповідей, висунутих на обговорення.

На пленарному засіданні були заслухані доповіді студента II курсу юридичного факультету О. Лодочникова — «XXV з'їзд КПРС про формування нової людини в сучасних умовах» (науковий керівник доцент В. В. Сенишкін) і студента V курсу хімічного факультету А. Ма-

зурова — «Сучасні проблеми хімії психотропних препаратів» (наукові керівники — член-кореспондент АН УРСР О. В. Богатський і кандидат хімічних наук С. А. Андронаті).

26 і 27 березня наукова студентська конференція продовжила свою роботу по секціях.

26 березня була влаштована зустріч гостей, учасників XXXII студентської наукової конференції з делегатом XXV з'їзду Компартії України, ректором університету професором В. В. Сердюком. На зустрічі були присутні секретар парткому ОДУ Л. Х. Калуст'ян, проректор по науковій роботі професор В. В. Фащенко, завідувач кафедри фізичної географії професор Г. І. Швебе, секретар комітету ЛКСМУ ОДУ С. О. Коротенко, голова НСТ ОДУ Г. С. Волосатий, представники промисловості університету.

Віктор Васильович Сердюк подякував студентів з інших вузів нашої країни за цікаві доповіді, зроблені на нашій конференції, побажав дальших творчих успіхів. Він коротко розповів гостям про історію Одеського державного університету, зупинився на його діяльності в роки Великої Вітчизняної війни, на успіхах у виконанні планів і завдань дев'ятої п'ятирічки. Було відзначено, що на протязі останніх років

університет перетворився в науково-дослідний центр, збільшується обсяг науково-дослідних робіт з держбюджетної і госпдоговірної тематики.

На закінчення В. В. Сердюк висловив впевненість, що контакти з іншими вузами країни будуть розвиватися і що подібного роду зв'язки сприятимуть досягненню нових наукових успіхів.

Потім гостей вітали секретар парткому ОДУ Л. Х. Калуст'ян, секретар комітету комсомолу університету С. Коротенко.

Під час бесіди В. В. Сердюк відповів на численні запитання, які торкалися проблем удосконалення організації науково-дослідної роботи студентів ОДУ, перспектив розвитку університету, контактів нашого вузу з зарубіжними.

Від імені гостей виступив студент III курсу Харківського юридичного інституту В. Калугін.

В заключному слові ректор університету сказав, що велику роль в успішному вирішенні завдань, поставлених XXV з'їздом КПРС перед радянським народом, відіграють науково-технічні досягнення. У зв'язку з цим значні завдання постають перед вузами, перед студентами і необхідно докласти максимум зусиль для їх успішного виконання.

В. ДРЬОМІН,
кореспондент «ЗНК».

XXXII студентська наукова

Секція геолого-географічних наук

Цікаво пройшла студентська наукова конференція на геолого-географічному факультеті. Адже підводилися підсумки науково-дослідної роботи студентів за рік. Своєрідний екзамен складали не лише вони, а й їхні керівники — викладачі, наукові співробітники факультету.

На засіданнях двох підсекцій — географічних і геологічних наук — було заслухано багато доповідей наших студентів і гостей з інших вузів.

Більшість робіт на кафедрі фізичної географії було присвячено питанням вивчення процесів ерозії і водного режиму річок. На кафедрі ґрунтознавства особливий інтерес у студентів викликали проблеми, пов'язані з вивченням хімічного складу і особливостей ґрунтів півдня України.

На засіданнях всіх підсекцій побував декан факультету доцент І. П. Зелінський. Виступаючи з обговоренням доповідей, він відзначив, що найбільш конструктивний підхід до роботи має місце у економгеографів. Тут слід окремо виділити чотири допо-

віди. Студент V курсу Є. Сироткін виступив з коротким викладом змісту своєї дипломної роботи на тему «Роль Болгарії в інтеграційних процесах і соціалістичному розподілі праці» (науковий керівник доцент Д. Т. Богуненко). Дуже перспективною є колективна робота студентів-четвертокурсників А. Пашкіної, С. Мартинова та Л. Дьоміної по темі «Проблеми сільськогосподарського розселення Одеської області» (науковий керівник доцент Є. Повітчанна). Велику цікавість і жваву, принципову дискусію викликала інтерпретація поняття імовірності студентом III курсу Н. Таракановим у своїй роботі «Прогноз росту міст».

Конференція показала, що на факультеті є великі потенціальні можливості для більш широкого залучення студентів до наукової роботи. До цієї роботи слід залучати і студентів молодших курсів.

В. ХОМУТОВ,
студент IV курсу
геолого-географічного
факультету.

Секція математичних наук

Нинішня наукова конференція стала для студентів-математиків своєрідним звітом про роботу факультетського наукового товариства. І можна з впевненістю сказати, що науково-дослідна робота студентами ведеться успішно.

Робота наукової конференції мехмату проходила на п'яти підсекціях, де були заслухані й обговорені доповіді наших студентів і гостей, що прибули з інших університетів країни.

Особливо хочеться відзначити роботу підсекції математичного аналізу (науковий керівник — професор М. І. Гаврилов). На цій підсекції розглядалися роботи, пов'язані з красивими задачами, з базами в просторі неперервних функцій, з поведінкою рішень деяких систем диференціальних рівнянь. Слід відзначити виступ нашого гостя з Кубанського університету В. Кожевникова, який цікаво розповів про деякі теореми покриття для функцій регулярних в кільці.

При обговоренні доповідей високу оцінку одержали роботи студентів В. Діденко, Т. Єровського, Х. Швертфе-

гера (НДР), Л. Просенюка та ін.

На підсекції алгебри і геометрії певний інтерес викликали роботи Йозефа Мікеша (ЧССР), який розповів про геодезичні відображення проєктивно-рекурентних ріманових просторів, а також Я. Баштинця і Я. Хелбіха (ЧССР), М. Неймана.

Крім вищезазначених, працювали підсекції математичної фізики, оптимального управління, числених методів. На цих підсекціях розглядалися роботи про рішення деяких практичних завдань, про розробку транслятора з алгоритмічної мови ПЛ-1 для ЕЦВМ ЕС-1040, про побудову математичних моделей використання і очищення водних ресурсів, питання наближеного знаходження деяких нелінійних завдань теорії пластин. З особливим інтересом була заслухана робота студентки Кишинівського університету М. Настас, яка доповіла про рівневу реалізацію мови Паскаль.

О. СВЕТНОЙ,
голова НСТ механіко-
математичного факульту,
студент IV курсу.

Секція

фізичних наук

У великій фізичній аудиторії відбулося засідання підсекції фізики напівпровідників і діелектриків (науковий керівник — доцент К. К. Демидов). Були запрошені також гості з вузів інших міст нашої країни — Ужгорода, Кишинева, Краснодар, Львова.

Великий інтерес до роботи цієї підсекції виявили студенти I і II курсів. Більшість доповідей була зроблена студентами IV і V курсів. Вони широко використовували одержані результати наукових досліджень при підготовці курсових і дипломних робіт. Декілька доповідей були представлені і студентами II і III курсів.

При обговоренні доповідей високу оцінку одержали роботи студентів V курсу М. Трофименка і С. Єфімова, четвертокурсників В. Топалді і В. Кривученка. Окремо були виділені доповіді п'ятикурсників П. Віктора і Ю. Каракіса, студентки IV курсу Г. Міхо, які представляють собою цілком закінчені дослідницькі роботи.

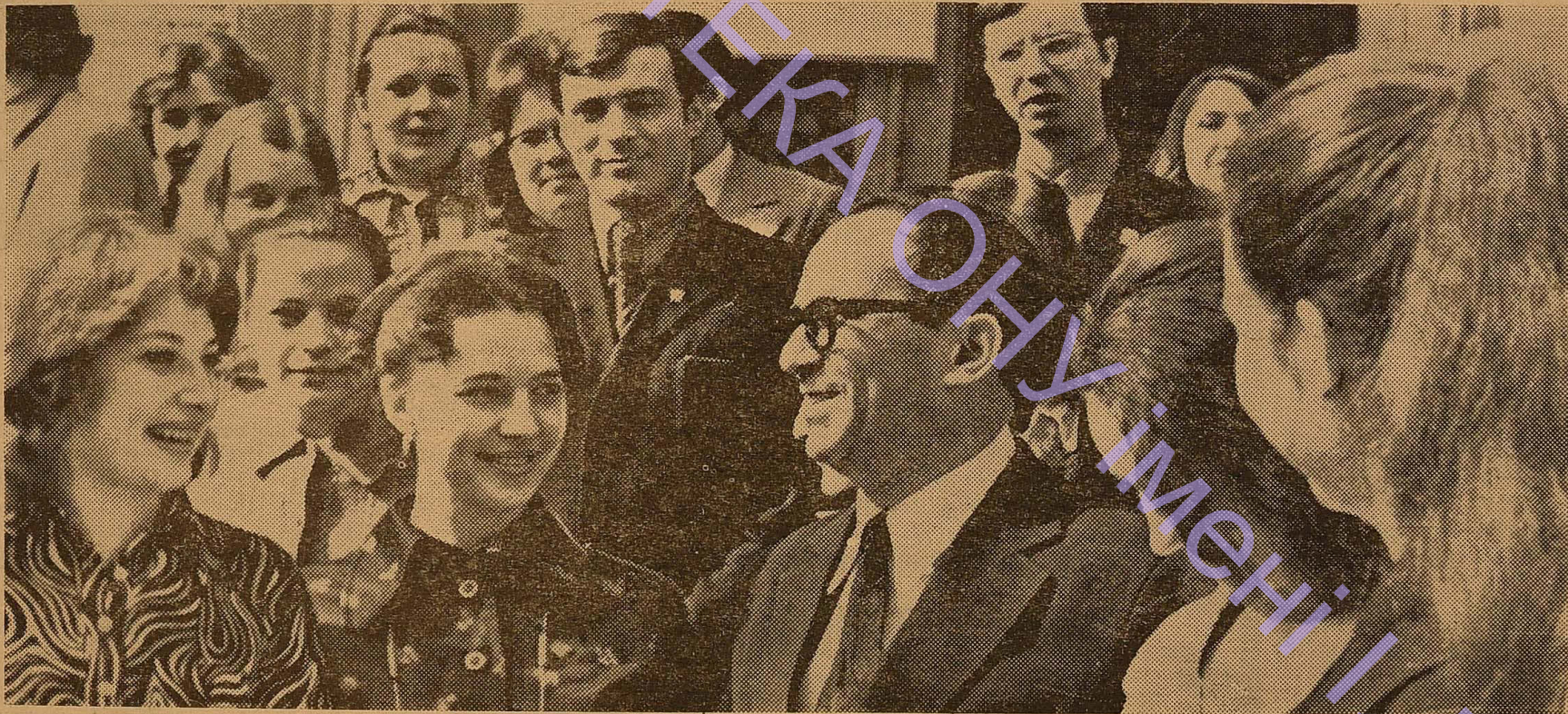
З усього цього можна зробити висновок, що найбільший інтерес викликали ті доповіді, над темами яких студенти працювали тривалий час і в дослідженнях яких були творчі елементи.

С. ЄФІМОВ,
голова НСТ фізичного
факультету.

У роботі XXXII звітної студентської наукової конференції взяли участь і гості — посланці багатьох університетів країни — Київського, Ленінградського, Латвійського, Кубанського, Львівського, Куйбишевського та інших.

Звичайно, їм цікаво було якнайбільше дізнатися про наш вуз поділитися своїми враженнями про конференцію.

На знімку, зробленому нашим кореспондентом, ви бачите ректора ОДУ професора Віктора Васильовича Сердюка (у центрі), який бесідує з гостями, що прибули для участі в конференції.
Фото О. ЛЕВІТА.

XXV з'їзд КПРС ПРО СТАНОВИЩЕ В СВІТІ І

Методичні поради на допомогу лектору, пропагандисту, агітатору

XXV з'їзд Комуністичної партії Радянського Союзу відкриває новий етап в житті нашого народу і разом з тим знаменує собою важливу історичну віху в розвитку міжнародних відносин. Форум комуністів Країни Рад яскраво продемонстрував єдність внутрішньої і зовнішньої політики соціалізму, нерозривність її національних і інтернаціональних завдань, всесвітньо-історичне значення справ, здійснюваних радянським народом. Від успіхів будівництва комунізму багато в чому залежить розмах і глибина впливу зовнішньої політики Радянського Союзу на міжнародне становище і, в свою чергу, зовнішні умови певним чином впливають на реалізацію завдань внутрішнього розвитку Радянської країни. Перетворення в життя величезних планів комуністичного будівництва, поліпшення життя, підвищення добробуту радянського народу всіх переваг соціалізму можливий лише в умовах мирного співіснування з народами інших країн, найбільш повний

миру і міжнародної безпеки.

Миротлюбна зовнішня політика Радянського Союзу органічно пов'язана з самою суттю соціалістичного ладу, вона обумовлена його природою, його вищими цілями і ідеалами. Ця політика диктується комуністичною ідеологією, яка відповідає інтересам робітничого класу, сподіванням і прагненням трудящих, широким народним масам. І не випадково проблеми забезпечення міцного загального миру знаходились в центрі уваги XXV з'їзду КПРС і складають серцевину найважливіших зовнішнь-політичних документів нашої партії.

Підводячи підсумки п'ятирічного мирного наступу, оцінюючи міжнародне становище, що через призму досягнутого, Генеральний секретар ЦК КПРС товариш Леонід Ілліч Брежнев на XXV з'їзді партії підкреслював: «Зовнішня політика Країни Рад користується повагою і підтримкою багатомільйонних народних мас в усьому світі. І цю політику ми будемо продов-

жувати з подвоєною енергією, добиваючись приборкання сил війни і агресії, зміцнення загального миру, забезпечення прав народів на свободу, незалежність і соціальний прогрес».

70-і роки стали найбільш динамічним, насиченим і, що найбільш істотно, — творчим конструктивним періодом за весь післявоєнний час. Можна без перебільшення сказати, що Програма миру так позитивно вплинула на сучасне становище, як не вплинула жодна інша акція з часу ленінського Декрету про мир. Якщо оцінити зміни, що відбулися в світі за ці роки, то перед нами постає вражаюча картина успіхів, досягнутих силами миру, демократії і прогресу. В Європі вирішені політико-територіальні проблеми, які були «камнем спотикання» протягом чверті століття, відкинута по суті політика «з

позиції сили». В Азії одержала поразку стратегія «локальних війн» імперіалізму, завершився розпад колоніалізму, особливо після того, як рухнула остання колоніальна імперія — португальська.

На світовій арені розпочався і продовжується перехід від «холодної війни» і жорсткої конфронтації до політики розрядки міжнародної напруженості, розвивається співробітництво держав протилежних систем. Фундаментом побудови міжнародних відносин в дусі принципів мирного співіснування стає створення міцної структури розрядки (двосторонні і багатосторонні політичні договори, угоди про ділове співробітництво і спільне вирішення різних проблем і т. ін.). Укладено цілий ряд угод, які мають стримуючий вплив на гонку озброєнь. В результаті цього мир став більш міцним, загроза загальної війни змен-

шилась, перспектива тривалого збереження миру стала більш чіткою, реальною.

І тому цілком беззаперечний факт, що головною рушійною силою цих позитивних змін на світовій арені стала ініціативна і динамічна, конструктивна і ефективна зовнішня політика КПРС і Радянської держави. Впливом цієї політики відзначені всі чимось значні міжнародні події і документи 70-х років.

Міцною основою зовнішньополітичного курсу Радянського Союзу, підкреслювалось на XXV з'їзді КПРС, його успіхів є те, що він опирається на політичну, економічну і оборонну могутність соціалістичної співдружності, на взаємодію трьох головних революційних сил сучасності — соціалізму, міжнародного робітничого руху і національ-

конференція

Секція юридичних наук

Завершила свою роботу XXXII наукова студентська конференція. На юридичному факультеті її робота проходила на трьох підсекціях.

Про одну з них, де обговорювалися правові проблеми становища особи в радянському суспільстві, — наша розповідь.

В роботі цієї підсекції разом із студентами нашого факультету взяли участь і гості — представники інших вузів країни.

Вступним словом засідання відкрив науковий керівник підсекції доцент М. П. Орших.

Значний інтерес аудиторії викликала доповідь студентки Кубанського університету Тетяни Глової, наукова робота якої була присвячена питанням соціалістичного планування і його ролі у вирішенні завдань десятої п'ятирічки.

Львівський університет представляла Сузанна Антошко. В своєму виступі вона розповіла про державно-правові ідеї декабристів, про те, який відгук вони мали в Галичині.

Оригінальне вирішення загальнотеоретичних проблем юридичної відповідальності запропонував студент Куйбишевського університету К. Яковлев.

Доповіді студентів нашого факультету Д. Живчика, О. Лодочнікова, Т. Пережняк та

кож заслуговують високої оцінки. Хочеться відзначити добре аргументовані, змістовні виступи студенток вечірнього відділення Ірини Бондаренко, Наталі Левчук та Ірини Вертлугаєвої.

У цілому робота підсекції пройшла на високому ідейно-теоретичному рівні. Відчувалася велика праця, пророблена студентами за час підготовки до конференції. Слід відзначити, що найбільший інтерес викликали ті доповіді, підготовка яких велася тривалий час. І це не тільки тому, що вдалося зібрати широкий матеріал, а ще й тому, що попереднє обговорення цих робіт на засіданнях гуртків дозволило своєчасно виявити і усунути недоліки, приділити більше уваги тим питанням, висвітлення яких з тих чи інших причин було недостатнім.

З великою увагою студенти вислухали виступи своїх товаришів, взяли активну участь в обговоренні доповідей, ставили запитання, виступали самі, відстоюючи свою точку зору. Тому робота підсекції проходила у жвавій, діловій обстановці і можна з впевненістю сказати, що своєї мети вона досягла.

В. ЗАХВАТАЄВ,
секретар підсекції,
студент III курсу
юрфаку.

На знімку: група активістів НСТ юридичного факультету з гостями — представниками інших вузів країни.
Фото С. Ужєвського.

НОВІ ЕЛЕМЕНТИ ПЕДПРАКТИКИ

(ДО ПІДСУМКІВ ПЕДПРАКТИКИ СТУДЕНТІВ ВЕЧІРЬНОГО ВІДДІЛЕННЯ ОДУ)

Педагогічна практика студентів VI курсу вечірнього відділення співпала з підготовкою радянського народу до XXV з'їзду КПРС, а кінець практики — з закінченням цього форуму комуністів. Треба відзначити, перш за все, добру підготовку деканатів і всіх організацій факультетів до цієї важливої справи. На факультеті романогерманської філології цьому питанню було присвячено засідання вченої ради. Було обговорено завдання педпрактики в світлі підготовки факультету до XXV з'їзду КПРС. На конференції студентів VI курсів виступали декан факультету доцент А. А. Барбарига, представник кафедри педагогіки, керівник практики університету П. Г. Татарін, керівники педпрактики від відділень факультету.

До цього часу було опубліковано Проект ЦК КПРС до XXV з'їзду партії «Основні напрями розвитку народного господарства СРСР на 1976 — 1980 рр.», в якому на перше місце висувається питання про якість і ефективність виробництва. Ми поставили перед студентами завдання — особливо задуматись над якістю учбово-виховної роботи в школах у період педпрактики. Студентів також проінформували, що їх оцінка буде виставлена по кінцевим результатам їх праці. Це не залишило їх байдужими, бо раніше педпрактика оцінювалась поурочно. Такий новий підхід в оцінці знань і навичок примусив студентів вечірнього відділення серйозно займатись всією системою практичних робіт: якістю уроків, якістю виховної роботи, якістю ГПП, якістю психолого-педагогічної характеристики і роботи з батьками.

Ефективність цього нового підходу до педпрактики можна прослідкувати на роботі студентів в школах № 43 та № 71.

Студенти А. Борисова, В. Гусикова, І. Бенетата вже в перші дві педпрактики були присутні на класній годині і склали план індивідуальної роботи включаючи в нього екскурсії, індивідуальну роботу з відстаючими учнями, бесіди про гуманізм (в закріпленому класі була в цьому особлива потреба), спланували бесіди про музику, виникла думка про можливість віддання ансамблю народного

танцю під керівництвом І. Мойсеєва.

Студентка Т. Отравенко в перший же день практики побувала на кафедрі фонетики і в кабінеті методики, де ознайомилась з новими технічними засобами наочності: магнітофонами нових марок, слайдами та іншою «дидактичною технікою».

За вимогою кафедри педагогіки університету перед початком педпрактики придбав портативний магнітофон марки «Ліра», що дало можливість записувати уроки з іноземної мови, а студентам прослухати себе з боку. Цього не було у практиці минулих років.

Записано на плівку уроки В. Гусикової, Н. Невмержицької, Е. Хвилоського, І. Бенетати (англійське відділення, в школі № 43), З. Параніної (в школі № 71, відділення іспанської мови). На плівку як документ була також записана радіогазета, підготовлена до закінчення XXV з'їзду КПРС і напередодні свята 8 березня, яка транслювалася під час великої перерви в школі № 43. Матеріали радіогазети підготували В. Гуроров (підбірка тексту з матеріалів з'їзду), В. Гусикова (пісні) та А. Борисова (вірші).

До кінця педагогічної практики в школі № 43 було підготовлено цікавий матеріал на тему «День англійської мови в школі». Було написано сценарій на тему про сучасну народну музику Америки та Європи. Текст підготували студенти Н. Костюк, І. Бенетата та учні 10-го «А» класу. Наші студенти показали добрі знання історії сучасної музики.

На закінчення з розповіддю на тему про сучасну народну музику виступила студентка IV курсу денного відділення факультету РГФ Л. Катусонок. Вона супроводжувала свою розповідь виконанням під акомпанемент гітари музичних творів сучасних прогресивних співаків-композиторів. Її виступ і знання в музиці викликали загальне схвалення.

Особливу активність в педпрактиці проявили Е. Хвилоський (школа № 43) та А. Шухгалтер (школа № 71) Студент Хвилоський нама-

лював 15 наочних посібників і винахідливих плакатів до дня англійської мови в школі. Він же створив монтаж фотографій; дотепно відобразивши всі етапи проходження педагогічної практики і окремі її документальні елементи.

Слід також відзначити, що студенти-вечірники особливо серйозно віднеслись до педагогічної практики, окремі елементи учбової роботи вони систематично обговорювали на семінарських заняттях з методики навчання іноземним мовам в школі. Та малу кількість годин, виділених на практичні заняття з методики, доводилось заповнювати вже в школі під час ознайомчого періоду, який вдвічі коротший, ніж у денного відділення. Вперше введені в цьому році записи на магнітну плівку пробних і залікових уроків студентів-практикантів сприяли усуненню окремих недоліків, (як в методичному, так і в мовному плані) і об'єктивній оцінці якості занять. Більшість студентів вечірнього відділення проводили методично грамотні уроки із застосуванням наочних посібників (в основному власного виготовлення) і технічних засобів навчання. Але для кращого ознайомлення студентів з найновішими технічними засобами навчання бажано, щоб до педагогічної практики (в серпні і лютому) було виділено кілька днів для спеціального семінару з технічних засобів з відвідуванням різних загальноосвітніх шкіл.

Для кращого «вживання» студентів в шкільне середовище ми рекомендуємо кафедрам факультетів направляти студентів молодших курсів для проходження ГПП саме в ті школи, де планується проведення педагогічної практики.

Досвід практики також переконує нас в тому, що слід направляти в одну школу цілу академічну групу, як колектив, що склався за роки навчання, що сприяє більш налагодженій і дружній роботі студентів-практикантів.

В. РУЖЕЙНИКОВ,
доцент кафедри педагогіки.

А. ЗІНОВ'ЄВА,
старший викладач, методист відділення англійської мови факультету РГФ.

МІЖНАРОДНУ ДІЯЛЬНІСТЬ ПАРТІЇ

но-визвольного руху. Соціалістична, класова, революційна, інтернаціоналістська — такі головні невід'ємні риси зовнішньої політики Радянського Союзу.

При розгляді даної теми можна рекомендувати такий план:

1. Дальше зміцнення дружби і співробітництва з соціалістичними країнами. Історичні успіхи світу соціалізму, зростання його могутності і впливу. Посилення спільності в політиці, економіці, соціальному житті соціалістичних країн, їх поступове зближення — закономірність сучасного суспільного розвитку. Непорушний бойовий союз комуністичних партій — основна, спрямовуюча і організуюча сила тісного співробітництва братніх країн. Розвиток політичного, економічного та ідеологічного співробітництва між соціалістичними країнами. Успіхи світу соціалізму — прояв його історичної переваги над капіталізмом, найважливіший фактор соціального прогресу людства.

Принципова, непримиренна боротьба КПРС проти маоїстської ідеології і політики Пекіна, за послідовне проведення у відносинах з Китаєм курсу, визначеного XXIV з'їздом партії.

2. Зміцнення співробітництва з країнами, що визволились. Підвищення їх ролі у світовому розвитку. Головний напрям змін у внутрішньому житті і міжнародній політиці країн, що визволились. Характер взаємовідносин СРСР з арабськими країнами, державами Азії і Африки.

3. Розвиток відносин з капіталістичними державами. Боротьба за утворення принципів мирного співіснування — головне в політиці СРСР по відношенню до капіталістичних держав. Перехід від «холодної війни» до розрядки напруженості — результат нового співвідношення сил на світовій арені, реалізація Програми миру. Діяльність КПРС по перетворенню в життя Заключно-

го акту загальноєвропейської наради в Хельсінкі. Взаємовідносини СРСР з капіталістичними країнами. Боротьба за припинення гонки озброєнь, за роззброєння — один з головних напрямків зовнішньополітичної діяльності КПРС.

4. Програма дальшої боротьби за мир і міжнародне співробітництво, за свободу і незалежність народів. Пешчергові назрілі завдання боротьби за зміцнення миру. Пропозиції, висунуті товаришем Л. І. Брежнєвим у Звітній доповіді ЦК КПРС, — органічне продовження і розвиток Програми миру.

5. КПРС і світовий революційний процес. Поглиблення загальної кризи капіталізму. Посилення боротьби робітничого класу проти крупного капіталу. Удар революційних сил по вогнищах міжнародної реакції. Уроки революції в Чилі. Зростання впливу комуністичних партій в капіталістичному світі. XXV з'їзд КПРС про значен-

ня загальних закономірностей розвитку революції, будівництва соціалізму і комунізму та необхідність творчого урахування конкретних історичних умов кожної країни. Пролетарський інтернаціоналізм — один з головних принципів марксизму-ленінізму, непорушний закон світового соціалістичного руху. Поглиблення зв'язків КПРС з прогресивними некоммуністичними партіями. Розрядка напруженості і класова боротьба.

ЛІТЕРАТУРА:

БРЕЖНЄВ Л. І. «Звіт Центрального Комітету КПРС і чергові завдання партії в галузі внутрішньої і зовнішньої політики». М., Політвидав, 1976 р. розділ I.

КОСИГІН О. М. «Основні напрями розвитку народного господарства СРСР на 1976 — 1980 роки». М., Політвидав, 1976 р.

ГРОМІКО А. А. «Програма миру в дії» — «Комуніст» № 16, 1975 р.

ЩЕРБИЦЬКИЙ В. В. «Про підсумки XXV з'їзду КПРС і завдання партійних організацій республіки». «Правда України», 17 березня 1976 р.

КАЛЕНЮК Г. Т., КАЛЕНЮК С. І. «Зовнішньополітична діяльність КПРС по здійсненню Програми миру». Київ, 1976.

ПЕТРОВ М. Н. «Боротьба КПРС за розрядку міжнародної напруженості». М., «Міжнародні відносини», 1975.

«В ім'я миру і соціалізму» — «Правда», 8 березня, 1976 р.

Головне завдання системи партійного і комсомольського навчання, економічної освіти трудящих — вивчення документів і матеріалів XXV з'їзду КПРС. «Донести ідеї з'їзду до кожного комуніста, до кожної радянської людини», — підкреслював Л. І. Брежнєв у Звітній доповіді ЦК КПРС XXV з'їзду партії, — такий почесний обов'язок не тільки пропагандистів, лекторів, доповідачів, а й усіх наших партійних активістів. У цю роботу треба вкласти усі свої знання, все вміння переконувати, всю силу душі. В цьому одна з умов неухильного перетворення в життя рішень з'їзду.

В. АНІЩУК,
кандидат історичних наук, старший викладач кафедри історії КПРС.

А ВИ БУЛИ В ГАБРОВО?

УВАГА,

«Юморина»

Свердують, що пальма першості з жартів і дотепів, з гумору і веселощів повинна належати Одесі. Особливо зараз, коли немає, мабуть, нікого, хто б заперечив, що сьогодні ця сама пальма вже прописана тут. А втім, мабуть, можливо дехто й засумнівається. Щоб ця істина була неоспоримою, армії одеських майстрів гумору щорічно надається можливість продемонструвати всі свої таланти і квінтія, на святі «Юморина».

І хоча погода зараз стоїть безмарна, та безумовно в день відкриття «Юморини-76» разом з пострілом знаменитої гармати на не менш знаменитому Приморському бульварі тисячі і тисячі одеситів почули розкоти і грім. Та ніхто з них, звичайно, не здивувався і не засмутився: адже це були розкоти сміху і грім оплесків. Всі при дні «Юморини» на вулицях, площах, у провулках, в усіх клубах, палацах, будинках люди будуть сміятись. А дехто навіть на повних правах реготати. Тільки б встигнути, тільки б не пропустити! Адже захід буде проведено немало. В програмі Свята сміху і незвичайні катання по Потьомкінських сходах, і «Зооморина» в зоопарку, і автопробіг «антикварних» машин, які всім своїм видом ще раз доводять, що автомашини не розкіш, і карнавальний хід молоді, і багато ще дечого.

Своїм мистецтвом побратерськи поділяться з одеситами лауреат Всесоюзного конкурсу артистів естради Геннадій Хазанов, заслужені артисти Якутської АРСР Наталія і Олег Кириюккіни, лауреати Всесоюзного і Всеросійського конкурсів артистів естради Борис Володимиров, Вадим Тонков, Геннадій Дудник, Лев Шимелов, Євген Петросян, Олена Арнольдова та ін.

Та це ще не все. Відбудуться зустрічі з письменниками-юмористами і журналістами представниками клубу «12 стільців», що міститься на останній сторінці «Літературної газети».

«Юморина» почала свій святякський хід вулицями одного з найвеселіших міст Союзу — Одеси.

О. ЛЕВІТ,
кореспондент «ЗНК».

На знімку: звичайно ж, до душі «Юморина» студентській молоді.

Фото автора.

Одеський міськом ЛКСМ України, партійна і комсомольська організації болгарських студентів, які навчаються у вузах міста Одеси, Одеське відділення товариства радянсько-болгарської дружби у минулому році проводили конкурс робіт-творів під девізом «Дружба навки», присвячений 30-річчю соціалістичної революції в Болгарії. Його переможцем став студент V курсу юридичного факультету нашого університету П. Музиченко, нині асистент кафедри теорії та історії держави і права. Його було нагороджено туристською путівкою по Болгарії.

Перші враження про свою поїздку — «Стоїть над горою Альоша» — П. Музиченко надрукував у 2-му номері «ЗНК». «А ви були в Габрово?» — продовження його розповіді.

Вже п'ятий день ми їхали по Болгарії.

Про те, що за вікнами автобусу все-таки дійсно Болгарія, нам нагадувала наш гід-перекладачка Маргарита Цветанова. Вона багато і детально розповідала про ті міста і села, які зліва і справа обганяв наш автобус, з захопленням і гордістю знайомила нас з історією старовинних руїн і сучасних пам'яток. Та сьогодні всі ці розповіді ми слухали не так уважно, як раніше. Чому? Бо вранці нам повідомили, що «через пару годин» ми будемо в Габрові.

Яким ми побачимо це місто? Адже до габровських жартів ми звикли ще з дитинства. Чи дійсно Габрово можна назвати столицею сміху? Кожний з нас в думках уже був у цьому місті, ось чому так не уважно ми слухали Маргариту.

У восьми кілометрах від Габрова лежить маленьке селище Етир. Це один з найцікавіших в Європі «днючих» музеїв, своєрідний парк-експозиція, музей ремесла під відкритим небом. Габрово Габровим, але, якщо дійсно хочеш дізнатись про історію міста, якщо намагашся краще зрозуміти характер його жителів, треба перш за все побувати в Етирі.

— Між іншим, — почувся голос Маргарити, — символ Габрова — чорна кішка з відрубаним хвостом.

— А-а, так, так! — підхопив я. — Коли таку кішку взимку выпускають в дім, потрібно менше часу, щоб закрили двері: тепле повітря бережуть.

— Вірно. А чому чорна?

Тут я замовк. Мої пізнання в галузі габровських жартів були незначними.

— Їх використовують для чистки димарів: обв'язують мотузком і опускають в димар. А на чорній шерсті сажа непомітна.

Як все просто і... смішно. Просто і... винахідливо, чи не правда?

Етирський музей почався якраз з кішок. Правда, не місцевих, габровських, а подарованих. Якоюсь в Етирі була делегація з острова Мен.

Їх дуже добре прийняли і незабаром з далекої Англії прийшов подарунок — чотири безхвості кішки. Адже відомо, що Мен — єдине місце в світі, де кішки народжуються без хвостів, а раз так — доводяться габровським подругами. Новосельцям виділили окрему хатину при вході в музей, але до дня нашого приїзду там залишилось тільки три кішки — одна менська кішка втекла до габровського кошакого колективу. Правда, як її там зустрів — невідомо...

В світі багато етнографічних музеїв, але етирський, без перебільшення, найунікальніший. За довідником — це днючий музей. Все, що тут

виробляється, можна купити в місцевій крамниці.

Зараз в Етирі можна побачити в дії двадцять ремесел. Мета музею, заснованого в 1963 році, — відтворити все про майстерність і винахідливість місцевих умільців часів болгарського Відродження, саме так називається період — з середини XVIII ст. до визволення Болгарії від турецького рабства.

Після Етиру наш автобус весело помчав до Габрова.

— Це місто, — продовжувала Маргарита, — було засноване п'ятсот років тому. Засновника звали Рачо Ковача. Він був ковалем і з тих пір місто славиться своїми ковалями. Габровці поставили Рачо пам'ятник. Ми скоро побачимо його: він стоїть посеред річки Янтри, яка протікає через місто.

— Мабуть, це зробили для краси, — сказав я ще не розуміючи, що ми в'їхали не тільки в околиці Габрова, а й в околиці «дії» знаменитих габровських викрутас.

— Звичайно, це красиво, — згодилась Маргарита. І додала, — справа зовсім не в цьому: просто габровці вирішили не витратити в місті місця для монументу...

Вже у XVIII ст. Габрово мало славу великого ремісничого центру. Жителів в місті було не більше п'яти тисяч, а одних тільки кузень було 450, по одній на десяток городян. До середини минулого століття виріс цех шевців, шапкарів, тридцять ювелірів працювали по сріблу, були ще золотоквалі, шорники, ткачі, кондитери винокурні... Статистики нарахувують в Габрові 26 ремесел. Габровські чобітки, шапки, глечики, трояндове масло, килими — знаходили попит навіть за межами Болгарії: в Австрії, Сербії, Росії. Коли угорський мандрівник Фелікс Каниц побував у Габрові, він назвав місто «великою майстернею».

При в'їзді в місто — чор-

ний тунель. Кожен, хто в'їжджає в місто, повинен залишити в тунелі всі свої погані звички, помисли. Так велить традиція. Воно й зрозуміло: справжній гумор не може знаходитись поруч із злістю, ненавистю, заздрістю.

Нарешті ми їдемо по Габрову. Ось відомий вже пам'ятник Рачо. Багато красивих сучасних будівель. Зовні місто не нагадує столицю сміху. Але що це?

За автобусом біжать два габровці, щось кричачь, жестикулюють. Зупиняємось. Відчиняємо двері.

Забігають в автобус і вручають нам дві старі цеглини:

— Це вам подарунок від габровців. Ми дружно сміємось і дякуємо. Але габровці і не думають залишати автобус.

— А де подарунок для нас?

Знову вибух сміху. Кожний лізе в кишеню за значками, сувенірами. Автобус проїхав мимо витрини, де були виставлені легкі тапочки з копів. Хтось запитав у Маргарити, навіщо вони габровцям.

— Дуже просто, — Маргарита відповіла без запинки. — Як раз в таких тапках танцюють на гулянках. По-перше, не стирається підлога, а по-друге, можна не замовляти оркестр, а слухати музику із сусіднього містечка Севлієво. Це лише в тридцяти кілометрах від Габрово.

Багато ще жартів почули ми. І про те, що всі вікна в габровців виходять на вулицю, де стоять ліхтарі — для того, щоб світло в кімнаті вечорами не засвічувати і про те, що габровці фарбують стіни в кімнатах лише один раз — щоб не зменшувалась обсяг.

А попереду були нові зустрічі, нові враження, захоплюючі подорожі по цій прекрасній країні.

П. МУЗИЧЕНКО,

ЗАЛІК ЗА «ХОББИ»

(ЖАРТІВЛИВА ПАРОДИЯ)

Віктор Ільченко (в ролі професора)

Роман Карцев (в ролі студента)

— Здрастуйте, професор!..

— Здрастуйте! Сідайте, беріть білет, відповідайте.

— Білет перший, питання також перше, відповідаю. В середньовічній Італії існували міста-держави: Венеція, Генуя... До речі, саме в Генуї п'ятсот років тому почали грати в числову лотерею, причому, суми випащів...

— Зачекайте, здається, ви трохи відхилились...

— Так, пробачте. Про що я повинен розповісти? А, да! Генуя торгувала з багатьма європейськими державами, в тому числі і з Угорщиною. Цікаво, що в Угорщині числова лотерея існує вже понад двохсот років...

— Ви знову відхилияетесь від конкретного питання.

— Пробачте, професоре,

але ж ви мені не даєте можливості висловитись. Мені важко зосередитись. Я ніяк не можу перейти від середньовіччя до сучасності. Отже, в Угорщині числова лотерея існує вже більше двохсот років, та особисто мені система визначення 5 номерів з 90 здається надто складною.

— Цікаво, а який ви надаєте перевагу?

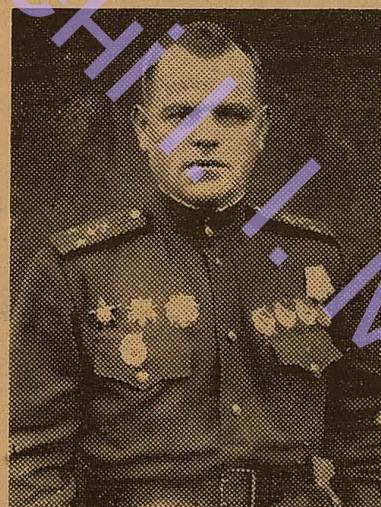
— Я, професоре, вважаю ідеальною систему визначення 6 номерів з 49. Не дивлячись на малий процент удачі, ця система має цілий ряд переваг...

— Зачекайте, голубе, так це ж ви про «Спортлото»?

— Саме так, професоре, хоча, пробачте, це не зовсім по темі питання...

— Нічого, нічого — давайте свою залікову книжку, колег, адже «Спортлото» — і моє хоббі... **А. ЯНІ,**

Іван Олександрович СОКОЛОВ

ровся проти німецько-фашистських загарбників на Південно-Західному, Сталінградському, Донському, Південному, 4-му і 3-му Українських, 1-му Білоруському фронтах.

Батьківщина високо оцінила заслуги І. О. Соколова, нагородивши його орденом Леніна, чотирма орденами Червоного Прапора, орденами Олександра Невського, Вітчизняної війни I ступеня, Кутузова II ступеня, двома орденами Червоної Зірки, 5 медалями.

З 1951 року І. О. Соколов працює в Одеському університеті — начальником учебної частини військової кафедри, а з 1954 по 1972 рр. — головою місцевого, головою і заступником голови профкому ОДУ, всі сили, знання, досвід віддаючи справі виховання студентської молоді, піклуванню про поліпшення побутових умов студентів і викладачів університету. Будучи членом парткому ОДУ, брав активну участь у громадському житті університету.

Принциповий комуніст, скромний, чуйний товариш, він користувався заслуженим авторитетом у співробітників, викладачів і студентів нашого вузу.

Світлий образ Івана Олександровича назавжди залишиться в пам'яті тих, хто його знав.

Група товаришів.

Раптово пішов з життя співробітник військової кафедри університету, полковник запасу Іван Олександрович Соколов.

Все життя Іван Олександрович присвятив беззавітному служінню Батьківщині, Комуністичній партії, членом якої він був з 1937 року.

Іван Олександрович народився в 1907 році на Смоленщині, в сім'ї селянина-бідняка.

В 1929 році, після закінчення профтехучилища, був призваний до лав Радянської Армії, в якій прослужив 25 років, пройшовши шлях від курсанта військової школи до командира артилерійської бригади.

У Велику Вітчизняну війну, перебуваючи на різних командних посадах, мужньо бо-